

Sygn. akt V U 653/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: star. sekr. sądowy Magdalena Teteruk

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku R. P. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania R. P. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 17 maja 2016 r.

znak (...)

oddala odwołanie

SSO Krzysztof Głowczyński

Sygn. akt VU 653/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 maja 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy R. P. (1) prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że do 01 stycznia 1999 r. ubezpieczony nie udowodnił wymaganych co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca R. P. (1) zarzucił naruszenie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wskazując na powyższe zarzuty, wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie prawa do emerytury. W uzasadnieniu wskazał, że w Przedsiębiorstwie (...) w L. pracował w charakterze mechanika pojazdów samochodowych i praca ta polegała głównie na naprawie samochodów ciężarowych w kanałach.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jego oddalenie, uzasadniając swoje stanowisko jak w zaskarżonej decyzji, a ponadto stwierdził, iż nie uznał za prace w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia R. P. (1) od 22 października 1973 r. do 31 stycznia 1998 r. w Przedsiębiorstwie (...) w L..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

R. P. (1), ur. (...), wiek emerytalny 60 lat osiągnął w dniu (...) r., posiada na dzień 01 stycznia 1999 r. łącznie 25 lat, 1 miesiąc i 25 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(n i e s p o r n e)

W okresie od 22 października 1973 r. do 31 stycznia 1998 r. wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w L.. W dniu 22 października 1973 r. złożył w tym Przedsiębiorstwie wniosek o przyjęcie do pracy w celu nauki zawodu. W dniu 22 października 1973 r. zawarto z nim jako młodocianym, przyjmowanym do pracy w celu nauki w okresie 3 lat zawodu, umowę, z obowiązkiem stawienia się do pracy z dniem 22 października 1973 r. Obowiązywał go czas pracy w wymiarze 6 godzin na dobę.

W dniu 10 lipca 1976 r. angażem z dnia 10 lipca 1976 r. powierzono obowiązki mechanika napraw pojazdów samochodowych.

W czasie od 26 października 1976 r. do 27 września 1978 r. R. P. (1) odbywał zasadniczą służbę wojskową.

W dniu 01 października 1978 r. ubezpieczony złożył wniosek o przyjęcie do pracy od dnia 05 października 1978 r., po odbyciu służby wojskowej.

Angaże z okresu od 12 października 1978 r. określały stanowiska jego pracy – mechanik samochodowy Filia L., mechanik napraw pojazdów samochodowych w L., mechanik samochodowy, mechanik samochodowy (...) (I kategoria zatrudnienia).

Angażem z dnia 28 września 1987 r., z dniem 01 października 1987 r. powierzono R. P. (1) z dniem 01 października 1987 r. obowiązki dodatkowe kontrolera technicznego, w ramach godzin nadliczbowych, w wymiarze 2 godzin dziennie.

Na podstawie umowy o pracę z dnia 01 lutego 1989 r., od 01 lutego 1989 r., z ciągłością od 22 października 1973 r. zatrudniono go w (...) w charakterze mechanika samochodowego (I kategoria zatrudnienia).

Angażem z dnia 06 stycznia 1996 r., z dniem 01 stycznia 1996 r. powierzono wnioskodawcy dodatkowo obowiązki kontrolera technicznego pojazdów samochodów przed wyjazdem z bazy. Karta stanowiskowa pracy z 02.01.1996 r. określa stanowisko mechanik samochodowy – kontroler techniczny pojazdów samochodowych. Ubezpieczonemu wydano świadectwo pracy z 29.01.1998 r. wykonywania pracy zaliczonej do pierwszej kategorii zatrudnienia od 22 października 1973 r. do 31 stycznia 1998 r., mechanik samochodowy, Dział 14, poz. 16 pkt 1

R. P. (1) udzielono urlopy bezpłatne w dniach:

- 1991 r. - 16.I.,

- 1992 r. - 4.I., 22.II., 21.IV., 23.V., 25.VII., 26.IX., 10.X., 14.XI. i 31.XII.,

- 1993 r. - 16.I., 27.III., 17.IV., 22.V., 12.VI., 17.VII., 20.X. i 31.XII.,

- 1994 r. - 5.IV., 17.IX. i 23.XII.,

- 1995 r. - 2.I., 21.I., 25.III., 3.IV., 22.IV. i 29.IV.,

- 1997 r. - 20.IX.

d o w ó d: wyjaśnienia wnioskodawcy; k. 33-34, e-protokół: 00:19:00 - 00:30:00,

akta osobowe wnioskodawcy.

W okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w L. obowiązki mechanika samochodowego wnioskodawca wykonywał w kanałach remontowych i poza takimi kanałami. Poza kanałem remontowym wykorzystywał umiejętność spawania, wykonywał prace na tokarce, wytaczarce. Wnioskodawca nie pracował w kanałach remontowych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Poza kanałami wykonywał także prace związane z naprawą agregatów chłodniczych i poszycia dachowego samochodów ciężarowych. Wnioskodawca pracował przy naprawie pojazdów, od samochodów dostawczych, po pojazdy ciężkie, w sumie około 100 samochodów.

W wymienionym Przedsiębiorstwie były trzy kanały remontowe. Praca warsztatu samochodowego odbywała się na jedną zmianę i zazwyczaj pracowało około 10 mechaników.

d o w ó d: zeznanie świadka, k. 33v., e-protokół: 00:07:00 – 00:16:00.

Przez pierwsze trzy lata pracy w Przedsiębiorstwie (...) w L.R. P. (1) był uczniem (pracownikiem) młodocianym, zatrudnionym w celu nauki zawodu. W tym czasie obowiązywał go 6 godzinny czas pracy. Bezpośrednio po ukończeniu szkoły, wnioskodawca został powołany do odbycia zasadniczej szkoły zawodowej. W kanałach remontowych odbywał się demontaż i montaż skrzyń biegów i silników, jak również napraw tylnych zawieszek. Po demontażu silników mechanicy dokonywali ich napraw, łącznie z wymianą cylindrów, tłoków i głowic, na warsztacie i te prace wykonywał także wnioskodawca. Tylko silniki wyeksploatowane były naprawiane we W.. Ubezpieczony dokonywał także poza kanałem remontowym naprawy skrzyń biegów. W związku z ukończeniem kursu, do obowiązków ubezpieczonego należało także dokonywanie napraw zamontowanych na chłodniach samochodowych agregatów chłodniczych. Te prace wykonywał poza kanałem remontowym.

d o w ó d: wyjaśnienia wnioskodawcy, k. 33-34; e-protokół: 00:19:00: - 00:30:00.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie albowiem ustalenie zaskarżonej decyzji wskazujące na brak wymaganych do dnia 01 stycznia 1999 r. co najmniej 15 lat wykonywania pracy w szczególnych warunkach jest uzasadnione.

Zgodnie z treścią przepisu art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie zaś z treścią przepisu art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym artykule, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Przy czym, zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w

szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy, o których mowa powyżej, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zgodnie z § 22 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r., Nr 10, poz. 49) okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Przewidziane w § 22 powołanego rozporządzenia ograniczenia dowodowe dotyczą wyłącznie postępowania przed organami rentowymi. W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych, wnioskodawca może udowadniać okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego (por. wyrok SN z dnia 02.02.1996 r., II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239).

W sprawie bezspornym był fakt iż na dzień 01.01.1999 r. wnioskodawca wykazał wymagane 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, ukończył 60 lat, nie był członkiem OFE.

Sporną kwestią wymagają ustalenia Sądu było natomiast to, czy wnioskodawca posiadał nadto 15 lat pracy w szczególnych warunkach; według ustaleń zaskarżonej decyzji udokumentował 10 lat, 5 miesięcy i 22 dni okresów wykonywania pracy w takich warunkach.

Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczony nie spełnił warunków wskazanych w treści przepisu art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ponieważ nie udokumentował 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Z przyczyn wskazanych w zaskarżonej decyzji organ rentowy nie uznał wskazanego w niej okresu pracy jako wykonywanego w szczególnych warunkach.

W świetle zebranego w sprawie materiału, w okresie od 22 października 1973 r. do 31 stycznia 1998 r. ubezpieczony nie wykonywał prac polegających na naprawie pojazdów samochodowych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Pierwsze trzy lata pracy R. P. (1), od 22 października 1973 r. do chwili stawienia się w dniu 26 października 1976 r. do odbycia zasadniczej służby wojskowej, były okresem praktycznej nauki zawodu. W tym czasie obowiązywał go 6 godzinny dzień pracy. Zatem okres tych trzech lat nie jest okresem wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Należy także mieć na względzie to, że okres służby wojskowej dla żołnierza zatrudnionego przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych (I kategoria zatrudnienia), który po zakończeniu służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach, jest nie tylko okresem służby w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 u.e.f.u.s., ale także okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 3 i 4 rozporządzenia z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2012 r., I UK 399/11, LEX nr 1211140). Skoro jednak, jak wynika z powyższych rozważań, przed powołaniem do służby wojskowej R. P. (1) nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach, to także okres tej służby (26 października 1976 r. do 27 września 1978 r.) nie jest okresem pracy w szczególnych warunkach. Do rozważenia pozostał zatem dalszy okres jego zatrudnienia od 12 października 1978 r. do dnia 31 stycznia 1998 r. W stanowiącym załącznik do wymienionego wyżej rozporządzenia wykazie A, Dział XIV pkt 16 wymieniono prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. W tym zakresie zwraca uwagę pogląd jaki w wyroku z dnia 27 czerwca 2013 r. wyraził Sąd Apelacyjny w Poznaniu, sygn. akt III AUa 102/13 (LEX nr 134229). Sąd Apelacyjny wskazał, że w załączniku do rozporządzenia z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) – wykaz A dział XIV poz. 16 – wymieniono jako stanowisko pracy w szczególnych warunkach tylko prace naprawcze pojazdów wykonywane w kanałach remontowych, a nie wszelkie prace wykonywane przy naprawie pojazdów. Bez naruszenia zasad wykładni prawa nie można stwierdzić, aby w rozumieniu powołanego przepisu – stanowisko mechanika samochodowego (przy uwzględnieniu, że specyfika tego zawodu

wymaga w pewnym zakresie również wykonywania prac w kanałach remontowych), było stanowiskiem pracy w szczególnych. Gdyby bowiem taka była intencja ustawodawcy, to nie ograniczyłby on zakresu wskazanego stanowiska pracy w szczególnych warunkach tylko do prac wykonywanych w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Sąd nie może w tym zakresie stosować wykładni rozszerzającej, bowiem byłaby ona sprzeczna z wykładnią językową tego przepisu. Całokształt zebranego w sprawie materiału wskazuje na to, że w ramach obowiązków mechanika samochodowego R. P. (1) wykonywał prace przy naprawie pojazdów samochodowych nie tylko w kanałach remontowych, ale także poza takimi kanałami. Były to prace związane z remontem silników i skrzyń biegów, naprawą agregatów chłodniczych i poszycia pojazdów. Wykonywał także prace na tokarce i wytaczarce. W uzupełnieniu powyższych rozważań należy uwzględnić istotny w przekonaniu Sądu fakt, że w pracującym na jedną zmianę warsztacie, w którym ubezpieczony świadczył pracę, były trzy kanały remontowe i że zatrudniano w nim na zmianie 7 – 10 mechaników. Nie jest zatem możliwe, by wszyscy pracujący mechanicy prace przy naprawie pojazdów mechanicznych wykonywali w kanale remontowym stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W wyroku z dnia 15 kwietnia 2015 r., III AUa 1535/14 Sąd Apelacyjny w Białymstoku wskazał, że uwzględniając, że prawo do wcześniejszej emerytury przysługuje wyłącznie osobom wykonującym stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace w szczególnych warunkach – w rozumieniu załącznika A do rozporządzenia z dnia 07 lutego 1983 r. – zrozumiałe staje się, że sam fakt posiadania świadectwa pracy w szczególnych warunkach nie oznacza jeszcze, że praca w warunkach szczególnych rzeczywiście była wykonywana (LEX nr 1681945). Wydanie przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie rodzi skutków materialno prawnych, a określenie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia z dnia 07 lutego 1983 r. należy do kompetencji organu rentowego i sądów ubezpieczeń społecznych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 28 maja 2014 r., III AUa 1539/13. LEX nr 1493753). W świetle zebranego w sprawie materiału i powyższych rozważań przedłożone do akt emerytalnych świadectwo wykonywania pracy zaliczonej do pierwszej kategorii zatrudnienia jest jedynym dowodem na okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Jest to jednak, jak wynika z powyższych rozważań, dowód odosobniony i niewystarczający.

Skoro zatem R. P. (1) nie wykazał wymaganego okresu wykonywania prac w szczególnych warunkach, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. pozbawione dostatecznie uzasadnionych podstaw odwołanie oddalił.